

Asia	Urheilukilpailun tulosten luettelosuoja
Hakija	N.N.
Annettu	24.09.2002

LAUSUNTOPYYNTÖ

N.N. (jäljempänä hakija) on 14.05.2002 saapuneella kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, kuuluvatko urheilukilpailun tulokset luettelosuojan piiriin.

Lausuntopyynnössä todetaan, että urheilukilpailussa kilpailun järjestäjä tuottaa tulospalvelujärjestelmän avulla kilpailun tulokset yleiseen jakeluun niin lehdistölle kuin järjestävän organisaation Internet-sivuilla julkaistavaksi. Tuloksien tuottaminen on voinut vaatia huomattaviakin työpanoksia, mutta toisaalta tulokset voivat olla tehtävissä myös kohtuullisen vähäisin ponnistuksin.

Hakija mainitsee esimerkkinä tapauksen, jossa suunnistuskilpailuun osallistuvat kilpailijat kantavat suorituksen aikana mukanaan elektronista muistilaitetta, joka taltioi lähtöhetken kellonajan sekä leimausajan kullakin rastilla. Suorituksen jälkeen kilpailija laittaa elektronisen muistilaitteen lukulaitteeseen, josta kilpailun järjestäjän käyttämä tietokoneohjelma lukee valmiin aikataulukon ja muistikortin numeron ohjelman käyttöön. Ohjelma päättelee numeron perusteella kilpailijan nimen ja kilpailusarjan. Kilpailun jälkeen ohjelma muodostaa sarjoittain taulukon, jossa on sarjoittain verrattu kunkin kilpailijan etenemistä rastilta rastille aikataulukkona. Tämä taulukko julkaistaan yleensä Internet-sivuilla.

Kyseinen tietokoneohjelma on lausuntopyynnön mukaan yleensä sama. Taulukon tuottaminen sinänsä on ohjelmassa yksi valmis rutiini. Järjestäjiltä tämä ei vaadi erikoistoimenpiteitä. Kilpailijat siis itse keräävät aikansa muistikortille suorituksen aikana, ja järjestäjät lukevat muistikortit julkaisten niistä vakiomuotoisen raportin.

Hakija kysyy, onko kyseinen tulosluettelo tekijänoikeuden suojaama luettelo. Hakijan mukaan kyseisen luettelon pystyisi tuottamaan melkein kuka tahansa kisapaikalla samalla ohjelmalla ja vastaavalla lukijalla.

Koska taulukon tiedot ovat hyvin pelkistettyä numerotietoa, on Suomessakin useita Internet-sivustoja, joihin kyseisen kaltaisen taulukon voi siirtää ja sen jälkeen muokata taulukon havainnollisempaan muotoon.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyyntöä ja esittää lausuntonaan seuraavan.

TekijäL 49 §:n mukaisesta suojusta

Luettelosuojusta säädetään TekijäL 49 §:ssä.

TekijäL 49 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on valmistanut 1) luettelon, taulukon, ohjelman tai muun sellaisen työn, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, tai 2) tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta, on yksinomainen oikeus määrätä työn koko sisällöstä tai sen laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaisesta osasta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla ne yleisön saataviin.

TekijäL:n esitöiden mukaan TekijäL 49 §:n 1 momentin 1. kohdan mukaisen luettelosuojan edellytyksenä on yhdisteltyjen tietojen suuri määrä. Suoja on riippumaton sisällön valinnan tai järjestelyn kriteereistä ja mahdollisesta omaperäisyydestä. Luettelosuoja säännöksellä on tahdottu suojata tuotteita, jotka eivät ole tekijänoikeudellisessa mielessä teoksia, mutta joiden aikaansaaminen vaatii tiettyä vaivaa, ammattitaitoa ja pääomaa. Luettelosuojan edellytyksenä on, että työhön on yhdistelty suuri määrä tietoja. (Komiteanmietintö 1953:3, s. 79. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta 1997/10, s. 5 - 6)

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt luettelosuojaa useissa lausunnoissaan. TekijäL 49 §:n 1 momentin nojalla suojatuiksi on katsottu esimerkiksi puhelinluettelo (1987:16), 401-sivuisen kirjan matrikkeliota (1994:20), nimipäiväluettelo (1995:11; nimiä yhteensä 752 + 587 kappaletta sekä 1996:1; nimiä yhteensä 752 kappaletta) sekä kirjojen hintaopas (1999:11; tietoja yhteensä 830 julkaisusta). TekijäL:n 49 §:n nojalla suojatuiksi on katsottu myös 200 asiakirjamallin muodostama, tietokonelevykkeelle tallennettu kokonaisuus (1996:15), 197 lippua käsittävä lippukokoelma (2000:9) sekä yrityksen kirjanpidossa käytettävät tilikartat, joissa oli tietoja useammasta sadasta tilistä (2001:5).

Luettelosuojusta on annettu myös yksi korkeimman oikeuden ratkaisu eli ratkaisu 2000:53. Korkein oikeus katsoi, että nimipäiväluetteloä voitiin pitää TekijäL 49 §:n 1 momentissa tarkoitettuna luettelona, jossa oli yhdisteltynä suuri määrä tietoja.

TekijäL 49 §:n 1 momentin 1. kohdan mukainen suoja tulee luettelon, taulukon tms. työn valmistajan hyväksi. Valmistaja on yleensä se henkilö, joka on taloudellisesti vastuussa luettelon kokoamisesta. Suoja voi alkuperäisestikin kuulua juridiselle henkilölle. Käytännössä suuri osa luetteloista kootaan yritysten ja muiden yhteisöjen toimesta, joita on siis pidetään kokoamiensa luetteloiden valmistajina. (Komiteanmietintö 1987:8, s. 136 - 137, SOU 1956:25, s. 391)

Luettelosuoja on TekijäL 49 §:n 3 momentin mukaan voimassa, kunnes 15 vuotta on kulunut vuodesta, jona työ valmistui, tai jos työ saatettiin yleisön saataviin ennen tämän ajanjakson päättymistä, 15 vuotta siitä vuodesta, jona työ saatettiin ensimmäisen kerran yleisön saataviin. Suoja päättyy kuitenkin viimeistään, kun työn valmistumisvuodesta on kulunut 15 vuotta. Luettelosuoja kattaa siis koko työn tai sen laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioiden olennaisten osien kopioimisen sekä luettelon tms. työn saattamisen yleisön saataviin.

Lakia 1998/250 sovelletaan sen voimaantulosäännösten mukaan myös lain 49 §:ssä tarkoitettuihin suojan kohteisiin, jotka on valmistettu ennen lain voimaantuloa. Ne TekijäL 49 §:ssä tarkoitetut suojan kohteet, jotka on valmistettu 31.12.1982 jälkeen, ovat voimaantulosäännösten mukaan suojattuja 1.1.2013 saakka. Ennen lain voimaantuloa tehtyihin toimiin sekä hankittuihin oikeuksiin ja tehtyihin sopimuksiin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, ettei ole olemassa estettä sille, että urheilukilpailun tulokset kuuluisivat TekijäL 49 §:n 1 momentin 1. kohdan mukaisen luettelosuojan piiriin. Suojan edellytyksenä on, että urheilukilpailun tulostietoluettelon on yhdistelty suuri määrä tietoja. Edellä on selostettu sitä, millaisten töiden on katsottu sisältävän suuren määrän tietoja. Tietoja on yleensä pitänyt olla yhdisteltyinä satoja tai tuhansia, jotta työn sisältämien tietojen määrä olisi katsottu suureksi ja luettelon tms. työn kuuluvan TekijäL 49 §:n 1 momentin mukaisen suojan piiriin. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että sellaisen urheilukilpailun, josta kerättyjen tietojen määrä on vähäinen, tulokset jäävät TekijäL 49 §:n 1 momentin mukaisen suojan ulkopuolelle.

TekijäL 49 §:n mukainen luettelosuoja kuuluu luettelon, taulukon tms. työn valmistajalle eli käytännössä yritykselle tai yhteisölle, joka on toimeenpannut työn laatimisen. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että TekijäL 49 §:n 1 momentin mukainen oikeus jonkin urheilukilpailun tulostietoluettelon - olettaen, että luettelon on yhdistelty suuri määrä tietoja - kuuluu sille, joka kokoaa kilpailuun osallistuneiden urheilijoiden tiedot koko kilpailun tulostiedot käsittäväksi luetteloksi. Tekijänoikeusneuvoston käsityksen mukaan urheilukilpailun tulostietoluettelon laatii yleensä urheilukilpailun järjestäjä tai muu urheilukilpailun

tulostietojen tuottaja, kuten urheilukilpailujen tietojärjestelmiin ja tulospalveluun erikoistunut yritys. TekijäL 49 §:n mukaisen suoja kuuluu siten tälle taholle. Hakijan lausuntopyynnössään selostamassa esimerkkitapauksessa luettelosuojan suunnistuskilpailun tuloksiin voidaan katsoa kuuluvan suunnistuskilpailun järjestäjälle, jotka koostaa muistikorteille kerätyistä eri urheilijoiden suorituksia koskevista tiedoista raportin eli valmistaa luettelon tai taulukon, joka koostuu kyseisen kilpailun tulostiedoista.

TekijäL 49 §:n 1 momentin 1. kohdan mukainen luettelosuoja kattaa työn eli tässä tapauksessa urheilukilpailun tulostiedot käsittävän listan tai sen laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioiden olennaisten osien kopioimisen sekä saattamisen yleisön saataviin. Yksinoikeuden piiriin kuuluu siten esimerkiksi tulostietolistan julkaiseminen Internet-tietoverkossa sekä tietoverkkoon saatetun luettelon laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioiden olennaisten osien kopioimisen esimerkiksi osaksi toisia Internet-sivuja. Tekijänoikeusneuvosto toteaa myös, että luettelon yksittäiset tiedot tai luettelon osat, jotka eivät laadullisesti ja/tai määrällisesti arvioituna ole olennaisia, eivät ole luettelosuojan piirissä, vaan niiden kopioiminen, muokkaaminen ym. on luettelosuojasta vapaata.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Hertta Hartikainen

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Niklas Bruun (puheenjohtaja), Katariina Sorvari, Pekka Pulkkinen, Ahti Vanttinen, Päivi Liedes, Tuula Hämäläinen, Jaakko Eskola, Pekka Salomaa, Lasse Saarinen, Pirjo Aalto ja Terhi Aaltonen.